

A Győri Ítéltábla a jogtanácsos által képviselt felperesnek a Petia Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen szerződéses jogviszonyon alapuló kötbér megfizetése iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2017. október 3. napján kelt 48.G.40.067/2015/48. számú ítélete ellen a felperes részéről 49. és 50. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - megtartott tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét helybenhagyja.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a peres felek 2013-tól álltak üzleti kapcsolatban annak következtében, hogy kormányzati döntés született az E-útdíj magyarországi bevezetéséről. A felperes, a telemetria piacon preferált szolgáltatóként, e projekt kapcsán került kapcsolatba az alperessel és az ... Kft.-vel, és közöttük 2013. június 19-én egy háromoldalú megállapodás jött létre, „szerződés készülékbeszerzésről” elnevezéssel (továbbiakban: készülék-beszerzési szerződés).

E készülék-szerződés 1.1. pontja szerint az ... Kft. az elektronikus útdíj fizetési rendszerrel összefüggő telemetria szolgáltatásokat kíván nyújtani harmadik személy végfelhasználók részére, amelyhez szükség van az alperes által gyártandó, illetve beszerzendő eszközökre, valamint a felperes által az ... Kft. részére nyújtandó M2M szolgáltatásokra. A szerződés 3. pontja határozta meg a szerződő feleket terhelő kötelezettségeket a szerződés tárgyával összefüggésben, az 5. pontja az alperes, 6. pontja a felperes, 7. pontja pedig az ... Kft. jogait és kötelezettségeit rögzítette.

A szerződés 15. pontja kötbér kikötéseket tartalmazott, mely szerint

„15.1 Amennyiben Kód bármely, neki felróható okból nem vagy nem megfelelően teljesíti a szerződés alapján vállalt kötelezettségeit - ide nem értve azokat, amelyek külön kötbérrel biztosítottak -, kötbér fizetésére köteles ... részére.

15.2. Késedelmi kötbér: Kód bármely szerződés szerinti kötelezettségének neki felróhatóan késedelmes teljesítése esetén késedelmi kötbér fizetésére köteles ... részére. Késedelmes teljesítés minden a felek által közösen elfogadott ütemezés bármely pontjának késedelme. A késedelmi kötbér alapja az érintett Szállítási Ütem szerinti Megrendelés (PO) teljes nettó értéke, mértéke megkezdett késedelmes naponként 0,5 %, de mindösszesen legfeljebb a teljes szerződéses nettó érték 10 %-a. Hibás teljesítési kötbér: hibás teljesítés esetén a Kód hibás teljesítési kötbér fizetésére köteles. A hibás teljesítési kötbér alapja a Megrendelés (PO) teljes nettó értéke, mértéke 10 %. Meghiúsulási kötbér: Ha a teljesítés bármely, nem ...-nak felróható okból meghiúsul, így különösen amennyiben Kód a szerződésben meghatározott kötelezettségét, az arra meghatározott teljesítési határidőt követő hét napon belül nem teljesíti, abban az esetben Kód meghiúsulási kötbér fizetésére köteles ... részére. A

kötbér alapja a Megrendelés (PO) teljes nettó értéke, mértéke a teljes nettó érték 10 %-nak megfelelő összeg. Kód nem köteles meghiusulási kötbért fizetni, amennyiben jelen szerződés teljesítése olyan okból válik lehetetlenné, amelyért nem felelős.

15.3. Késedelem vagy hibás teljesítés esetére kikötött kötbér megfizetése nem mentesít a teljesítés alól. A kötbérek egymástól függetlenül, együttesen is alkalmazhatóak, ugyanakkor az összes fizetendő kötbér összege nem haladhatja meg az OBU1 mennyiség teljes nettó értéke 10%-ának megfelelő összeget.

15.4. A szerződés aláírásával Kód hozzájárul ahhoz, hogy ... a szerződés értelmében fennálló bármely fizetési kötelezettségét a kötbér összegével csökkentheti, illetve a kötbér összegéről számlát állíthat ki, amelyet Kód a számla kézhezvételétől számított 15 napon belül köteles kifizetni ... bankszámlájára átutalással."

A készülék-szerződés 19.2.3. pontja rendelkezett a felperes azonnali hatályú felmondási jogáról.

A készülék-beszerzési szerződés teljesítése kapcsán azonnal problémák jelentkeztek, a felperes 2013. július 1-én hibás teljesítési kifogást közölt az alperessel, aki 2013. július 2-i és 2013. július 16-i levelében az érdekkörében felmerült hibát elismerte. Előadta hogy a felmerült hiba miatt a készülék-beszerzési szerződés szerinti ütemtervet a Kód OBU-k tekintetében 2013. június hónapban teljesíteni nem tudta, emiatt a készülék-beszerzési szerződés 15.2. pontja alapján késedelmi kötbér fizetésére köteles. Ennek jogalapját elismerte, megfizetésének módjára (időpontjára) javaslatot kívánt tenni. A felperes 2013. július 22-én az alperes szerződésszegésére hivatkozott a készülék-beszerzési szerződés kapcsán, majd e szerződést 2013. augusztus 16-án azonnali hatállyal felmondta, és megküldte az alperesnek a 2013. augusztus 29-i fizetési határidejű 610.000,- Euró összegű - a készülék-beszerzési szerződésből eredő - meghiusulási kötbér követelését tartalmazó számláját. Az alperes azt 2013. szeptember 5-én visszaküldte, az abban foglaltakat vitatva arra hivatkozott, hogy a készülék-beszerzési szerződés meghatározza a fizetendő kötbér maximumát, ezért legfeljebb 510.000,- Euró összegű kötbér felszámítására kerülhetne sor, „és az összecszerzés vitatásán túlmenően a kötbér jogalapjának fennállása tekintetében is fenntartotta a vitatás jogát."

Ezt követően a peres felek egymással tárgyalásokat folytattak annak érdekében, hogy a jogviszonyuk alapját képező projekten alapuló üzleti kapcsolat közöttük ne szakadjon meg. Az egyeztetések eredményeként az körvonalaződött, hogy a peres felek kötnek egy újabb megállapodást, amiről a felperes 2013. november 12-én szerződéstervezetet küldött az alperesnek. A felperes az alperesnek 2013. december 4-én küldött e-mailjében előadta, hogy az újabb szerződés egyik feltétele annak 2013. évi aláírása, valamint az, hogy azzal összefüggésben 10.000 SIM megrendelésére sor is kerüljön az alperes részéről. Ez volt a szóbeli egyeztetés alapján annak a feltétele, hogy a korábbi (készülék-beszerzési) szerződésből eredő kötbértől a felperes eltekintsen. Az alperes 2013. december 5-én tájékoztatta a felperest, hogy a megküldött szerződéstervezet (ami az utóbb megkötött telemetria megállapodással azonos volt) „nagyjából rendben van". A felperes által az alperesnek megküldött szerződés tervezet 3.4. pontja is megegyezett a peres felek által utóbb aláírt telemetria megállapodás kérdéses pontjával, ez az alperes előtt ismert volt.

Figyelemmel arra, hogy az utóbbi szerződés aláírása elhúzódott, a felperes a 2013. december 13-i levelében nyomatékosította: amennyiben 2013. december 20-ig „megállapodás telemetria csomagra" (továbbiakban telemetria megállapodás) aláírására nem kerül sor,

akkor a korábbi egyeztetések alapján létrejött szóbeli egyezség (miszerint a készülék beszerzési szerződésből eredő kötbér követelést a telemetria megállapodás aláírása és teljesítése esetén nem érvényesíti a felperes) érvényét veszti. Ebben az esetben a felperes a meghírusulási kötbér igényét érvényesíteni fogja, ennek fizetési határideje 2014. január 5. napja. A felperes ismételten mellékelte a telemetria megállapodás tervezetét is.

A peres felek a **telemetria megállapodást** ténylegesen **2013. december hó 19-én** írták alá, a felperes szolgáltatóként, az alperes előfizetőként. Ennek 3.4. pontja az alábbiakat tartalmazta: *„Előfizeti tudomásul veszi, hogy ... a Megállapodás megkötése előtt és annak hatálya alatt a termékek és szolgáltatások biztosításához bármikor jogosult előleget, vagy bankgaranciát kérni. Előfizető a Megállapodás aláírásával egyidejűleg 510.000 Euro összegű visszavonásig érvényes fizetési bankgaranciát ad ... részére a Megállapodásból fakadó fizetési kötelezettségei teljesítésének biztosítékául illetve a Megállapodás meghírusulása esetén a bankgarancia biztosítékul szolgál a 3 oldalú (I-cell, Kód, ...) Készülék-beszerzési Szerződés 15.2.-es pontja alapján fennálló ...-t megillető 510.000 Euró kötbérköveteléshez. Előfizető köteles a bankgarancia érvényességét a Megállapodás szerint ... felé fennálló tartozásai teljes megfizetéséig fenntartani. ... jogosult Előfizető késedelmes teljesítése esetén a bankgaranciából a késedelmesen teljesített számla összegét lehívni. Amennyiben Előfizető a ... által a Megállapodás szerint kiállított számlákat határidőre teljesíti, úgy ... hozzájárulását ad(hat)ja a bankgarancia összegének csökkentéséhez. A bankgarancia összegét Előfizető a jelen Megállapodás tárgyát képező megrendelések Euróban kifejezett értékével csökkentheti oly módon, hogy a Forint/Euró átszámítás alapja a ... által kiállított számla kiállításának napján érvényes MNB közép árfolyam. Jelen Megállapodáshoz ... által kötelezően kért bankgarancia összegének csökkentését az előbb leírtak alapján Előfizető kezdeményezi ...-nál. A Bankgarancia a Megállapodás 8. Számú mellékletét képezi.”*

A telemetria megállapodás 15.1. pontja a jogviták rendezéséről akként rendelkezik, hogy a felek szerződéses jogviszonnyal kapcsolatban felmerülő jogvitákat békés úton rendezik, ennek sikertelensége esetén alávetik magukat hatáskörtől függően a Budai Központi Kerületi Bíróság, illetve a Székesfehérvári Törvényszék kizárólagos illetékességének.

Az alperes részéről a bankgarancia nyújtására nem került sor, és az alperes a telemetria megállapodással kapcsolatban a felperes érdekkörébe tartozó hibaközléssel nem élt. A felperes 2014. február 26-án a telemetria szerződést azonnali hatállyal felmondta, megküldte az alperesnek 510.000 Euro meghírusulási kötbért tartalmazó számláját, és 2014. március 6-án ennek megfizetésére szólította fel, arra hivatkozva, hogy a telemetria megállapodást az alperes nem teljesítette. Az alperes 2014. március hó 20-i levelében e kötbér igényt arra hivatkozva vitatta, hogy a telemetria megállapodásra tekintettel felperes a korábbi készülék-beszerzési szerződésből eredő kötbér igényéről lemondott. A felperes 2014. szeptemberben 23-án ismételten felszólította az alperest 510.000 Euro összegű meghírusulási kötbér megfizetésére, aki azt a 2014. október 6-i levelében ismételten vitatta. A korábbiakon kívül arra is hivatkozott, hogy a telemetria megállapodás írásbeli tartalmát a felperes rosszhiszeműen, a tényleges megállapodásuktól eltérően rögzítette az aláírást megelőzően, annak írásbeli tartama nem a felek tényleges szerződési szándékát tükrözte, ezért a telemetria megállapodás meghírusulása az alperesnek nem róható fel.

A felperes keresetében 510.000 Euro tőke, s ennek 2014. március 25-től a telemetria megállapodás 4.1. pontja alapján az 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: r.Ptk.) 301/A. § szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte a kötelezni az alperest. Követelését a telemetria megállapodás 3.4. pontjára alapította. Előadta, hogy a telemetria megállapodással az alperesnek a felperes felé fennálló meghiúsulási kötbér tartozásáról a felek között az eredetihez képest új megállapodás jött létre, amelyben az alperesnek a korábbi készülék-beszerzési szerződésből fakadó meghiúsulási kötbértartozása megfizetését átütemezték. A telemetria megállapodás 3.4 pontja egyúttal a r.Ptk. 242. § -a szerinti tartozás-elismerésnek is minősül, az alperes tudta, hogy a telemetria megállapodással tartozás elismerő nyilatkozatot is tesz, de a telemetria megállapodásban vállalt bankgaranciát nem nyújtotta, ezért is mondta fel azt a felperes. A telemetria megállapodás érvényesen létrejött, az alperes sem a telemetria megállapodás megkötését követően, sem a kereset előterjesztését megelőzően nem hivatkozott arra, hogy a telemetria megállapodás, vagy a készülék-beszerzési szerződés teljesítése bármely, a felperes érdekkörébe visszavezethető okból lehetetlenült volna. Az alperes szerződésszegő magatartása miatt került sor a telemetria megállapodás felmondására. Az alperes érvénytelenségi kifogása is alaptalan, az általa hivatkozott műszaki probléma nem állt fenn, részéről semmilyen panasz, javítási igény, jelzés nem érkezett, így a szakértő kirendelésére vonatkozó indítványa is alaptalan.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset teljes elutasítását kérte. Védekezése szerint a készülék-beszerzési szerződés és a telemetria megállapodás nem választhatóak el egymástól, mert utóbbi megkötésére a korábbi (készülék-beszerzési) szerződésre is tekintettel került sor. Mindkét szerződést egy műszaki projekt megvalósítása érdekében kötötték, abban a közös téves feltevésben, hogy ez megvalósítható, illetve e körben őt a felperes megtévesztette. Ezért mindkét szerződés érvénytelen a r.Ptk. 210. § (1) és (3) bekezdése alapján előterjesztett megtámadási kifogása alapján. A perbeli szerződések ugyanezen műszaki problémák miatt lehetetlen szolgáltatásra is irányultak a r.Ptk. 227.§ (2) bekezdése alapján. A telemetria megállapodás érvénytelensége miatt, „illetékességi alávetés” hiányában az alperes székhelye szerinti bíróság illetékes a per elbírálására.

A telemetria megállapodás 3.4. pontja nem tekinthető a r.Ptk. 242. §-a szerinti tartozás-elismerésnek, mert a nyilatkozathoz a tartozás-elismerés következményei csak akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon kifejezetten és félreérthetetlenül megtörténik. E szerződési rendelkezés a bankgarancia igénylésére vonatkozó jogosultságról rendelkezik, azt rögzíti, hogy a bankgarancia mire nyújthat fedezetet. Szerepel ugyan e szerződési pontban a készülék-beszerzési megállapodás 15.2. pontjára utalás, azonban az követelésre utal, nem pedig elismert kötbér igényre. Álláspontja szerint a vitás szerződéses rendelkezés helyes értelme az, „ha a felperes kéri és az alperes biztosítja a bankgaranciát, és a felek megállapodnak arról, hogy a hivatkozott rendelkezésre alapítottan a felperes nem csak követel kötbért, hanem az jár is neki, akkor ez a kötbér a bankgarancia terhére teljesíthető.”

A készülék-beszerzési szerződés 15.2. pontja több kötbértípust is nevesít, azonban a telemetria megállapodás 3.4. pontja nem tartalmazza azt, hogy a kötbérkövetelés melyik rendelkezésen alapul. A kötbért megállapító rendelkezés nem feltétlen, a szerződés meghiúsulása nem eredményezi szükségszerűen a kötbérfizetési kötelezettségét. A

mentesülési feltétel bekövetkezett, mivel a készülék-beszerzési szerződés teljesítése, illetőleg a felek által célzott projekt megvalósítása olyan okból hiúsult meg, amelyért az alperes nem volt felelős, így erre alapítottn sem érvényesíthető vele szemben kötbér. A telemetria megállapodás megszűnésére a felperes érdekkörére visszavezethető okból került sor. Kérte a kikötött kötbér mérséklését is arra hivatkozva, hogy kár a felperest nem érte, és a kikötött kötbér túlzott mértékű is. Igazságügyi szakértő kirendelését indítványozta arra vonatkozóan, hogy az alapul fekvő készülék-beszerzési szerződéssel érintett projekt műszakilag nem is volt megvalósítható.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 350.000 Euro tőkét és ennek 2014. március 25. napjától járó - a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes az Európai Központi Bank által meghatározott euró alapkamat 8 százalékponttal növelt mértékű - késedelmi kamatát, valamint 1.800.000 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Határozatának indokolásában megállapította, hogy a készülék-beszerzési szerződés megszűnésből eredően a felperesnek volt kötbér követelése az alperessel szemben. Ezt igazolja a felek levelezése, és a 610.000 Euro összegű kötbér-számla is. Az sem volt vitatott a perben, hogy a készülék-beszerzési szerződés megszűnését követően a felek gazdasági kapcsolatuk fenntartásán munkálkodtak, ezt valamennyi tanú (... , ...) egyezően adta elő. Ezért a kereset közvetlen alapját képező telemetria megállapodás kizárólag az alapul fekvő, megszűnt készülék-beszerzési szerződésre figyelemmel értelmezhető csupán, a telemetria megállapodás is visszautal a készülék-beszerzési szerződésre, különösen a 3.4. pontjában.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes a készülék-beszerzési szerződés megszűnésével összefüggésben az abból fakadó kötbér igénye érvényesítését ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a felek között a telemetria megállapodás 2013. december 20-ig létrejöjjön, és annak teljesülése esetén a készülék-beszerzési szerződésből eredő - nyitott tételként jelentkező - kötbér igényét egyéb, a telemetria megállapodásban foglalt szerződéses kikötések fennállta esetén nem érvényesíti. Az alperesnek megfelelő idő állt rendelkezésére a telemetria megállapodás áttanulmányozására az aláírást megelőzően, mivel a felperes többször is megküldte neki a szerződéstervezetet, aminek szövege az aláírt szerződéssel azonos volt. A becsatolt e-mailekből (9/F/1, 9/F/2) megállapíthatóan a telemetria megállapodás tervezetét az alperes ismerte, tudta azt is, hogy a korábbi készülék-beszerzési szerződésből fakadó felperesi igény „elszámolása” összefügg a telemetria megállapodás megkötésével.

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a telemetria megállapodás 3.4. pontjának második mondatának megfogalmazásából egyértelműen az következik, hogy az ott írt bankgarancia - amely összességében egyébként megfelelt a felperes fennálló kötbér követelésének - egyrészt a telemetria megállapodásból fakadó (elő)fizetési kötelezettségek teljesítésének biztosítékaul szolgált, illetve a telemetria megállapodás meghiúsulása esetén arra szolgált volna biztosítékul, hogy a készülék-beszerzési szerződés 15.2. pontja alapján a felperes 510.000 Euro kötbér követelésére „nyújtson fedezetet”. Önmagában a telemetria megállapodás e rendelkezésének megfogalmazása nem hagy kétséget afelől, hogy nem volt vitás a felek között, hogy a felperesnek 510.000 Euro összegű fennálló kötbérkövetelése van, és a megállapodás 3.4. pontjának második mondatának utolsó fordulata pedig mind a szavak

általános jelentése szerint - az előzményi levelezés és felperes fennálló kötbérkövetelésre is tekintettel - egyértelműen tartozáselismerésnek minősül.

A telemetria megállapodás megkötését megelőző egyeztetésekre, levélváltásokra figyelemmel e felperesi kötbérkövetelés fennállása tekintetében az alperes nem volt tévedésben, a felperes nem tévesztette meg az alperest. A bankgarancia nyújtása az alperes szerződéses kötelezettség volt, annak elmaradása nem jelenti azt, hogy a szerződés 3.4. pontja a bankgarancia hiányában „annullálódott”. Nincs jelentősége annak, hogy az alperes kellő körültekintetés nélkül írta alá a telemetria megállapodást, hiszen a megállapodás-tervezet - benne a 3.4. pontja is - a szerződés aláírását megelőzően már rendelkezésére állt. Nem volt megállapítható közös téves feltevés sem a készülék-beszerzési szerződéssel érintett projekt műszaki megvalósíthatóságát illetően, az alperes egyoldalú téves feltevése pedig nem bír jelentőséggel, az a telemetria megállapodás részleges, vagy teljes érvénytelenségének megállapításához nem vezethet.

A készülék-beszerzési szerződés alapján fennálló, a felperes által korábban érvényesíteni kívánt kötbérigényre is tekintettel nem volt akadálya annak, hogy a korábban megszűnt szerződésből fennmaradó nyitott kérdéseket, ekként a kötbérigényt is a felek az újlag kötött telemetria megállapodásba is belefoglalják, és az ezzel kapcsolatos igény rendezésének feltételeit újraszabályozzák. Kötbért ugyanis nem csak egy konkrét szerződés meghíúsulása, késedelem, vagy hibás teljesítése esetére köthető ki, hanem egyéb szerződésszegés esetére - akár olyanra - is, amely nem típusos a régi Ptk-ban. A telemetria szerződés 3.4. pontjában megfogalmazottakból kitűnően egyértelmű volt, hogy a felek a korábbi - készülék-beszerzési szerződésből eredő elszámolatlan - igényeiket, „és azok kötbérezését” foglalták bele az új megállapodás e rendelkezésébe. E kötbér kikötés pedig megfelelt a régi Ptk. 246. §-ban szabályozottnak alakilag is.

Az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a telemetria megállapodás megszűnésére a felperes érdekkörére visszavezethető okból került volna sor. A telemetria megállapodás, az abban foglalt kötbér kikötéssel együtt érvényesen létrejött, ezért az annak 15.1. pontjában foglalt alávetés is érvényes, az megfelelt a Pp. 41. § (1) bekezdésben foglaltaknak.

Az elévüléssel kapcsolatos alperesi védekezést illetően rámutatott, hogy a perbeli jogviszony tekintetében alkalmazandó, az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 143. § (2) bekezdése szerint az elévülési idő egy év. A telemetria szerződés felmondásával a felperes kötbér követelési igénye megnyílt (lejárttá vált), és e kötbér követelése teljesítésére, annak fizetési meghagyásos eljárás útján történő érvényesítését megelőzően 2014 szeptemberi levelével az alperest felszólította, ami az elévülést megszakította (r.Ptk. 327. § (1) bek.). E felszólítástól pedig a követelés fizetési meghagyás útján történő érvényesítéséig egy év nem telt el, ezért a követelés nem évült el.

Tekintettel arra, hogy a telemetria megállapodás megszűnésére az alperes érdekkörére visszavezethető ok és magatartás miatt került sor, a felperes - felmondása folytán - a kötbér igényét alappal érvényesítette.

A kikötött kötbér összegét azonban az elsőfokú bíróság az alperes kérelmére tekintettel a r.Ptk. 247. § (1) bekezdése alapján 350.000 Euro mértékűre mérsékelte. Figyelembe vette a kötbérrel érintett (biztosított) szolgáltatás értékét, a felróhatóság fokát, és azt a körülményt is mérlegelni kellett, hogy a szerződésszegés folytán keletkezett-e avagy sem számottevő kár, és lényeges vizsgálati szempont a szerződésszegő magatartás súlya is. A telemetria megállapodás szolgáltatásának értéke azért nem számít közvetlenül, mert a kötbér kikötés

megfogalmazásából is kitűnően egy korábbi jogviszonyból eredő, el nem számolt és a felperes által érvényesített kötbért kívántak a felek e szerződésükbe foglalni. Az e-útdíj bevezetésével összefüggésben álló projekt több milliárdos nagyságrendű üzletnek mutatkozott, ezért önmagában ennek nagyságrendjére is figyelemmel az 510.000 Euro mértékű kötbért nem tekintette túlzott mértékűnek. Ugyanakkor mérlegelte az elsőfokú bíróság azt a körülményt is, hogy ... tanúvallomása szerint a felperest különösebb kár a készülék-beszerzési szerződés nem teljesüléséből nem érte. Értékelte azonban azt az alperesi magatartást is, hogy az általa ismert, a készülék-beszerzési szerződésből, mint megelőző jogviszonyból el nem számolt felperesi igénnyel összefüggésben szerződött akként a telemetria megállapodásban, hogy annak meghíúsulása esetén ismert volt előtte, hogy a felperes e kötbér követelését érvényesíti (érvényesítheti) vele szemben. Mérlegelte azon körülményt is, hogy a telemetria megállapodás 3.4. pontjában foglaltakban ellentétben az alperes bankgaranciát nem nyújtott, s azt is, hogy erre külön a felperes nem is hívta fel. Mindezen körülményeket együttesen mérlegelve, mérsékelte az elsőfokú bíróság a szerződésben kikötött kötbért.

Az alperes kamatfizetési kötelezettsége a kötbér után a keresetben megjelölt kamatfizetési kezdődőpontban már beállt, mivel a kötbért esedékessé tevő telemetria megállapodás felmondására ezt megelőzően sor került, és a felperes a teljesítésre fel is szólította 2014. március 6-án az alperest, ezért a kötbér után késedelmi kamatot is tartozik az alperes fizetni. A felperes által igényelt - a telemetria megállapodásra alapított - késedelmi kamat mértékét ugyanakkor az elsőfokú bíróság eltúlzottnak találta, mert a jogviszony létrejöttkor irányadó r.Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerint, miután idegen pénznemben való marasztalásról van szó, az Európai Központi Bank irányadó banki alapkamatának a 8 százalékponttal növelt mértékű késedelmi kamatát köteles csak az alperes késedelmi kamatként megfizetni.

Az elsőfokú bíróság az alperesnek a szakértő kirendelésére vonatkozó indítványát mint szükségtelent, és „célra nem vezetőt” elutasította.

Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak részbeni megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, harmadlagosan pedig a marasztalási összeg leszállítását kérte 51.000 Euro összegre. Előadta, hogy az elsőfokú bíróságnak egyrészt abban kellett állást foglalnia, hogy a telemetria megállapodás 3.4 pontjában foglalt rendelkezés tartozás-elismerésnek minősül-e, másrészt abban, hogy az érvényesíteni kívánt kötbér megilleti-e a felperest. Amennyiben a vitás nyilatkozat nem tartozás-elismerés, a kötbér megalapozottságának bizonyítása a felperest terheli, míg ha a nyilatkozat tartozás-elismerésnek minősül, akkor a Ptk. 242.§ (1) bekezdése alapján az alperest terheli a bizonyítás. Az alperes azonban az utóbbi esetben sem lett volna elzárható a bizonyítástól, és az elsőfokú bíróságnak az előterjesztett bizonyítási indítványa alapján vizsgálnia kellett volna a tartozás-elismeréssel érintett követelés alapjául szolgáló jogviszony érvénytelenségével kapcsolatos kifogásait. A tartozás-elismerés jogkövetkezménye ugyanis a bizonyítási teher megfordulása, de az alapjogviszony a továbbiakban is vizsgálható, mert a tartozás elismerése nem létesít új jogcímet, nem függetleníti a követelést az annak alapjául szolgáló jogviszonytól.

Az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a telemetria megállapodás 3.4. pontjában foglalt nyilatkozata tartozás-elismerésnek minősül. Az érdemi

ellenkérelmében előadottakat megismételve hangsúlyozta, hogy a kérdéses kikötés a telemetria szerződés szerkezetében elfoglalt helye, és annak nyelvtani értelmezése alapján sem minősül tartozás-elismerésnek. A készülék-beszerzési megállapodás 15. pontja több eltérő (meghiúsulási, késedelmi, hibás teljesítési) kötbért is meghatároz, azonban a telemetria megállapodás 3.4 pontja alapján a kötbérkövetelés jogcíme nem azonosítható, emiatt sem lehet az tartozás-elismerés. A kötbértartozás jogalapja is vitatott volt a felek között a 2013. szeptember 5-i levele alapján, a felek levelezése is eltérő kötbér jogcímekre utal.

Az elsőfokú ítélet tévesen foglalt állást abban is, hogy a védekezésére tekintettel mennyiben kell vizsgálni a készülék-beszerzési szerződéssel kapcsolatos körülményeket a kereset tekintetében. Téves az elsőfokú ítéletnek az a megállapítása is, hogy a telemetria megállapodás 3.4 pontja nem csupán tartozás-elismerés, hanem újabb kötbér kikötést is jelentene. Emiatt nem lett volna mellőzhető a készülék-beszerzési szerződés érvénytelenségével kapcsolatos védekezése körében a bizonyítás lefolytatása, az általa indítványozott bizonyítás mellőzésével az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést követett el. A készülék-beszerzési szerződés érvénytelenségére több jogcímen - lehetetlen szerződés, közös téves feltevés, tévedés, illetve „jogfenntartással megtévesztés” alapján - is hivatkozott. Ezek ténybeli alapjaként alapvetően műszaki indokokat jelölt meg, azt hogy a felperesi hálózat az ún. torlódási pontokon nem volt képes nagyobb számú eszköz kezelésére, aminek a bizonyítására igazságügyi műszaki szakértői vélemény beszerzését indítványozta. Az elsőfokú ítélet kizárólag a közös téves feltevés tekintetében tartalmaz indokolást, az egyéb érvénytelenségi hivatkozásai körében nem, megsértve ezzel a Pp. 221.§ (1) bekezdését. Ezek körében az elsőfokú bíróság jogellenesen mellőzte az érvénytelenségre vezető műszaki körülmények fennállásának az igazolására irányuló bizonyítási indítványát is, amely miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését tartotta indokoltnak. Az elsőfokú bíróság a kérelemnek részben helyt adva a kikötött kötbér összegét 350.000 Euro összegre mérsékelte ugyan, de az alperes álláspontja szerint annak további 51.000 Euro összegre, a kikötött kötbér 10%-os mértékére történő mérséklése indokolt, mert a peradatok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a felperest a perbeli projekt meghiúsulása miatt kár nem érte.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

* * *

Előrebocsátja az ítélőtábla, hogy az elsőfokú ítéletet a Pp. 253.§ (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Ennek alapján - fellebbezés hiányában - a felülbírálat nem érintette az elsőfokú ítéletnek a felperes keresetét az elsőfokú ítéletben foglalt marasztalást meghaladó részében elutasító, első fokon jogerőre emelkedett rendelkezését.

Az így elbírált fellebbezés nem alapos.

A fellebbezés kapcsán az ítélőtábla mindenekelőtt rámutat arra, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének törvényes indoka nem volt, az elsőfokú bíróság az elsőfokú

eljárás lényeges szabályainak megsértése nélkül hozta meg a határozatát, amelyet a Pp. 221.§-ban foglaltaknak megfelelően indokolt meg. Az elsőfokú bíróság az érdemi döntés meghozatalához szükséges releváns tényállást helyesen állapította meg, és abból helytálló jogi következtetést levonva érdemben helytálló döntést hozott.

Az elsőfokú bíróság a perbeli készülék-beszerzési szerződés, illetve telemetria megállapodás megkötésének időpontjára tekintettel helyesen alkalmazta a r.Ptk, rendelkezéseit a perbeli jogvita elbírálására.

I. A telemetria megállapodás 3.4 pontjának jogi minősítése:

A per érdemi eldöntése során elsődlegesen valóban abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a telemetria megállapodás vitatott 3.4 pontja tartozáselismerésnek minősül-e vagy sem, ehhez képest hogyan alakul a feleket terhelő bizonyítási kötelezettség a keresetre és az érdemi védekezésre tekintettel.

A r.Ptk. 242.§ (1) bekezdése szerint a tartozás elismerése a tartozás jogcímét nem változtatja meg, de az elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen. A (2) bekezdés értelmében pedig a tartozáselismerés a másik félhez intézett írásbeli nyilatkozattal történik.

A tartozáselismerés tehát egyoldalú címzett jognyilatkozat, amelyben a nyilatkozó fél kijelenti, hogy kötelezettsége áll fenn a nyilatkozat címzettjével szemben. Az alperes fellebbezésében önmagában helytállóan hivatkozott a bírói gyakorlatban kialakult elvekre a tartozáselismeréssel szemben támasztott követelményeket illetően. Ezek lényege szerint tartozáselismerésnek a félnek csupán az olyan nyilatkozata minősül, amelyből egyértelműen és határozottan kitűnik, hogy a követelés fennállását nem vonja kétségbe. Az e feltételeknek megfelelő - tartozáselismerésnek minősülő - jognyilatkozat megtételére azonban nem csupán úgy kerülhet sor, hogy az tartalmazza az „elismerem” kifejezést (BH2001. 170). Azt ugyanis, hogy a nyilatkozó fél a tartozás fennállását nem vonja kétségbe egyértelműen kifejezésre lehet juttatni az írásbeli nyilatkozatban egyéb módon is ahhoz, hogy az mégis félreérthetetlen legyen.

A r.Ptk. 207.§ (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset összes körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ezen értelmezési elv alapján (az eset összes körülményei miatt) helytállóan tulajdonított jelentőséget az elsőfokú bíróság a telemetria megállapodást megelőző eseményeknek, és e körben a releváns tényállást helytállóan állapította meg.

Ennek lényege szerint a peres felek közötti készülék-beszerzési szerződés kapcsán jogvita keletkezett abban, hogy a felperest megilleti-e és milyen mértékű kötbér. Ilyen előzményeket követően került sor a telemetria megállapodás megkötésére. A telemetria megállapodás 3.4 pontja szerint az alperes szerződéses kötelezettségei biztosítására, bankgaranciát volt köteles nyújtani a felperesnek, ami kettős funkciójú biztosíték volt. Egyrészt az alperes telemetria megállapodásból fakadó (elő)fizetési kötelezettségeinek a biztosítására, másrészt pedig - a telemetria megállapodás meghiúsulása esetén - a felperes készülék-beszerzési szerződésből

eredő 510.000 Euro kötbérkövetelésének a biztosítására is szolgált, amiből a felperes bármelyik követelését kielégíthette volna.

A bankgarancia jogi természetét illetően az ítélet tábla hangsúlyozza, hogy az lényegében egyfajta „banki kezesség”. A bankgaranciát kétségtelenül a bank és a megbízója közötti szerződés előzi meg, ezen alapul a banknak meghatározott feltételek között a garancianyilatkozat kibocsátására vonatkozó kötelezettsége. Ugyanakkor ezt követően a bankgarancia a garantőr banknak már az egyoldalú önálló kötelezettségvállalása, mely jogviszony alanya már a bank és a kedvezményezett (vagyis konkrét esetben a felperes lett volna). Ebből következően a bank megbízója érdekét, annak fizetést megtiltó nyilatkozatát már nem is veheti figyelembe, mert a fizetési feltételek igazolása esetén a fizetés nem tagadható meg. A r.Ptk rendszerében a bankgarancia ugyan a szerződést (az ebből eredő főkövetelést) biztosító mellékkötelezettségek között került szabályozásra, azonban járulékosága a legtöbb vonatkozásban nem érvényesül. A bírói gyakorlat azt a kedvezményezett irányába történő önálló kötelezettségvállalásnak tekinti, annak teljesítésére a bankgarancia kiadása után a megbízó kötelezettnek már ráhatása nincsen. (EBH1999. 29. BH2003. 473., BH2012. 70.) A peres felek a telemetria megállapodásban ilyen jellegű bankgarancia adását tették az alperes kötelezettségévé.

Mindezek előrebocsátása után, megállapítható, hogy a telemetria megállapodás 3.4 pontjában foglaltak szerint az alperes - az ismertetett jogi természetű - bankgarancia nyújtását vállalta a felperes - a megállapodás szövege szerint - „**fennálló**”, és a felperest „**megillető**” 510.000 Euro összegű kötbérkövetelésnek a biztosítására. E kifejezések, és az ilyen (fennálló és megillető) követelésnek a bankgarancia nyújtásával történő biztosítása együttesen nem hagynak kétséget afelől, hogy az alperes a felperes 510.000 Euro kötbérkövetelésének a fennállását nem vonta kétségbe. Nyilatkozatában kifejezetten és félreérthetetlenül történt ennek a tartozásnak az elismerése. A kifejtettekből következően az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a telemetria megállapodás 3.4 pontjában foglalt alperesi nyilatkozat a r.Ptk. 242.§-a szerinti tartozáselismerésnek minősül, maradéktalanul megfelel az azzal szemben támasztott tartalmi követelményeknek. (Kúria: EP03900, Pfv.VI.20.495/1998., BH1998. 481)

E tartozáselismerő nyilatkozat tartalmazza az elismert 510.000,- Euro összegű követelésnek a jogcímét is, hiszen kötbérkövetelésként nevesíti azt. Kétségtelen, hogy a felek közötti eredeti készülék-beszerzési szerződés 15. pontja valóban többféle kötbérkikötést (késedelmi, hibás teljesítési, meghiúsulási) tartalmazott, és a telemetria megállapodásban szereplő tartozáselismerés ezt külön nem nevesíti. Az okiratnak azonban - az alperes érvelésével ellentétben - nem kell tartalmaznia a tartozás jogcímét ahhoz, hogy az tartozáselismerésnek minősüljön. Az alperes által e körben hivatkozottak tehát a tartozáselismerés érvényességét, annak jogi jellegét nem érintik.

Arra az alperes a fellebbezésében helytállóan hivatkozott, hogy tartozáselismerés **önmagában** nem jelent a korábbi jogalaptól független új jogcímét, így nem is képezheti az ítéleti marasztalás egyedüli jogcímét. (Kúria: Pf.VI.26.159/1999/6.) Az ítélezési gyakorlat szerint (BH 1998. 530., EBH 2001. 411.) ezért a bíróságnak nem csak a tartozáselismerés létrejötté, hanem az elismert tartozás alapjául szolgáló jogviszony tekintetében is meg kell

állapítania a tényállást, és az esetleges marasztaló rendelkezést nem a tartozás elismerésére, hanem a tartozás fennálló jogcímére kell alapítania. Ennek oka, hogy a korábbi magyar magánjogban nem volt teljesen tisztázott egyrészt az, hogy a korábbi jogcímtől függetlenül új alapon áll-e fenn a kötelezettség, absztrakt kötelemről van-e szó tartozáselismerés esetén, másrészt az, hogy a tartozáselismerést szerződésnek vagy egyoldalú jogügyletnek kell-e tekinteni. A jelen perben alkalmazandó r.Ptk. (1959. évi IV. tv.) alkotói nem látták szükségesnek, hogy a tartozáselismeréssel a fennálló kötelezettséget eredeti jogcímétől függetlenítsék. A tv. indokolása azt hangsúlyozza, hogy a megoldás „szakít azzal a szemlélettel, amely a tartozáselismerésben lényegében a korábbi jogalaptól független s ebben az értelemben új kötelezettség vállalását látja”. Emiatt rendelkezett úgy a r.Ptk., hogy a tartozás elismerése a tartozás jogcímét nem változtatja meg.

Az ítéletábra azonban hangsúlyozza, hogy a kifejtettek akkor irányadók, ha az elbírálendő tényállás szerint kizárólag tartozáselismerés történt, de a konkrét esetben nem erről van szó.

II. A telemetria megállapodás egészének jogi minősítése:

A tartozáselismerést a r.Ptk. a szerződésmódosítás kérdéseivel közös fejezetben helyezte el, és a miniszteri indokolás is megjegyzi, hogy csak kis részben van szó a tartozáselismerésnél a kötelelem tartalmának módosításáról, a jogintézmény sokkal inkább a kötelelem megerősítését célozza. Ebből következően természetesen nem kizárt - kifejezetten megengedett - hogy a tartozás elismeréssel egyidejűleg a szerződő felek egyúttal a Ptk. 240.§ (1) bekezdésének megfelelően megváltoztassák a kötelezettségvállalás, azaz az elismert tartozás jogcímét, vagy akár a Ptk. 240.§ (3) bekezdésének megfelelően a szerződésüket egyezséggel módosítsák is. Utóbbi esetben a felek a szerződésből eredő vitás vagy bizonytalan kérdéseket közös megegyezéssel úgy rendezik, hogy kölcsönösen engednek egymásnak.

A konkrét esetben megállapítható, hogy a tartozáselismerés előzményét a készülék-beszerzési szerződés képezte, amelyben az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy az „import OBU-kat” beszerzi, illetve a „Kód OBU-kat” legyártja, és a „SIM-eket a Kód OBU-kba beszereli”. A felek között tehát eredetileg egy vállalkozási szerződés jött létre, és az alperes fenti kötelezettségeinek szerződésszerű teljesítését biztosította a készülék-beszerzési szerződés 15. pontjában szabályozott - többirányú - kötbérikötés.

Az alperes e szerződés alapján fennálló kötelezettségeit nem teljesítette, és a felek között - a tanúvallomások és a levelezés alapján - jogvita keletkezett abban, hogy a teljesítés elmaradása miatt az alperest terheli-e egyáltalán, illetve milyen mértékű kötbérfizetési kötelezettség. E kötbérfizetési kötelezettség körében, illetve egyúttal a gazdasági kapcsolat fenntartása érdekében a peres felek tárgyalásokat folytattak egymással, és az e tárgyban közöttük létrejött szóbeli megállapodás, egyezség szerint kötötték meg a telemetria megállapodást. Ebben a megállapodásban már más jellegű szolgáltatás nyújtását vállalta a felperes és az alperes is, mint ami a megelőző készülék-beszerzési szerződésben foglalt kötelezettségük volt.

A peres felek között így létrejött szóbeli megállapodást tartalmazta a telemetria megállapodás. Ennek lényege - a tanúvallomások, levelezés és a telemetria megállapodás 3.4. pontja szerint is - az volt, hogy a peres felek a korábbi készülék-beszerzési szerződésből eredő kötbérigényt, mint vitás kérdést közös megegyezéssel rendezték, és gazdasági

kapcsolatukat fenntartották. Ennek a felek megállapodása szerinti megvalósulási módja az volt, hogy az alperes a telemetria megállapodásban meghatározott mennyiségű SIM kártyát megrendeli a felperestől az ott meghatározott időkorlát alatt, a felperes által alkalmazott kedvezményes áron, amivel - a felek szóhasználatára szerint - az alperes „lelakja” a felperes kötbérkövetelését, vagyis a telemetria megállapodás szerződésszerű teljesülése esetén a felperes nem érvényesíti a készülék-beszerzési szerződésből eredő kötbérigényét. Amennyiben pedig a telemetria megállapodás nem teljesül, akkor az alperes köteles megfizetni a felperesnek a készülék-beszerzési szerződésből eredő 510.000 Euro összegű elismert kötbérkövetelését, mégpedig az általa előzetesen nyújtott bankgarancia útján.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a 2013. december 19-én mindkét fél által aláírt **tartozáselismerést is magában foglaló telemetria megállapodás a r.Ptk. 240.§ (3) és (4) bekezdésében szabályozott szerződést módosító egyezségnek minősült**, amelyben a peres felek a korábbi készülék-beszerzési szerződésből eredő - az alperest terhelő kötbérfizetési kötelezettséget illető - vitás kérdést rendezték akként, hogy kölcsönösen engedtek egymásnak.

Ebből következően a telemetria megállapodás megkötését követően a felek jogviszonyára már ezen egyezségük, annak rendelkezései voltak az irányadók, nem pedig a korábbi szerződésük. Ezért az alperes kötbérfizetési kötelezettsége, az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint nem az eredeti készülék-beszerzési szerződésen, hanem a peres felek által az r.Ptk. 240.§ (3) bekezdésének megfelelően kötött telemetria megállapodáson, mint egyezségeken alapul. Ennek alapján pedig, mivel a telemetria megállapodás az alperesnek felróható okból - az alperes szerződésszegő magatartása miatti jogszerű felperesi felmondás következtében - nem teljesült, az alperes fizetési kötelezettsége az elismert kötbérkövetelés tekintetében bekövetkezett.

Ennek alapján pedig nincs jelentősége annak, hogy ezt az egyezségben meghatározott kötbér összeget az alperes az eredeti készülék-beszerzési szerződés alapján melyik kikötött - késedelmi, hibás teljesítési vagy meghiúsulási - kötbér címén tartozott volna megfizetni. A jogvita érdemi eldöntése szempontjából szintén érdektelen, hogy az eredeti készülék-beszerzési szerződés az alperes közös téves feltevésre illetve megtévesztésre történő megtámadási kifogása alapján érvénytelennek minősül-e avagy sem, vagy az esetlegesen lehetetlen szolgáltatásra irányult-e, hiszen az alperes fizetési kötelezettsége nem e korábbi szerződésen, hanem a telemetria megállapodáson, mint egyezségeken alapul.

Az alperes ügyvezetőjének személyes előadása szerint (9. jkv.) „már 2013. nyár végére kiderült, hogy a készülék-beszerzési szerződést nem lehet teljesíteni”, vagyis az alperes már ekkor tudott arról, hogy arról, hogy az általa a megtévesztés és közös tévedés alapjaként is hivatkozott műszaki problémák fennállnak, kétséges volt számára hogy a szerződéses feladat műszakilag egyáltalán megvalósítható-e. A készülék-beszerzési szerződés tekintetében a megtámadási kifogásában hivatkozott okok tekintetében tehát a megtámadási határidő már ekkor megnyílt (r.Ptk. 236.§ (2) bekezdés.) Ezt követően került sor az alperes tartozáselismerő nyilatkozatának a megtételére, ami egyúttal a készülék-beszerzési szerződés megerősítésének is számít (BH2012. 92.), ezért az alperesnek a megtámadási kifogással érvényesíteni kívánt megtámadási joga a r.Ptk. 236.§ (4) bekezdése alapján megszűnt, arra emiatt is alaptalanul hivatkozott.

A Ptk. 240.§ (4) bekezdése szerint az egyezséggel való szerződésmódosítás érvényességét nem érinti a feleknek olyan körülményre vonatkozó tévedése, amely közöttük vitás volt, vagy amelyet bizonytalannak tartottak. Ez arra az esetre is áll, ha az egyezés megkötése után előkerült bizonyítékokkal a vitát vagy bizonytalanságot el lehetett volna hárítani.

A konkrét esetben a készülék-beszerzési szerződés szerint az alperest terhelő szolgáltatás teljesítési késedelme, hibája és annak teljes elmaradása is ismert volt, az alperest ennek alapján terhelő kötbérfizetési kötelezettség jogalapja és mértéke, pedig vitás volt. Vitatott volt a felek között továbbá, hogy az alperesi teljesítés elmaradása egyáltalán felróható-e az alperesnek, illetve - az alperes saját előadása szerint az is - hogy e szerződés műszakilag egyáltalán teljesíthető, megvalósítható-e.

Ezeket a vitás (bizonytalan) kérdéseket rendezték a felek a 2013. december 19-i egyezségükben (megállapodásukban). Így az alperes e vitatott kérdéseket érintő tévedésére, vagy közös téves feltevésre hivatkozással az egyezséget a Ptk. 240.§ (4) bekezdéséből következően abban az esetben sem támadhatja meg, ha az utóbb előkerült bizonyítékok alapján egyértelműen állást lehetne foglalni abban a kérdésben, hogy a korábbi készülék-beszerzési szerződés alapján fennálló teljesítése nem olyan okból hiúsult meg, amelyért felelős, vagy a készülék-beszerzési szerződésben meghatározott műszaki projekt nem is lett volna a szerződött módon műszakilag megvalósítható.

Az alperes ugyanezen okból alaptalanul hivatkozott az eredeti készülék-beszerzési szerződés r.Ptk. 227.§ (2) bekezdése szerinti (lehetetlen szolgáltatásra irányuló volta miatti) semmisségére is. Az alperes ugyanis a saját előadása szerint már a 2013. december 19-i megállapodás előtt (2013. nyarán) tudta, hogy készülék-beszerzési szerződés nem teljesíthető, vagyis az hivatkozásának megfelelően „lehetetlen szolgáltatásra” irányul, amit a felperes vitatott. Ezért az eredeti készülék-beszerzési szerződés esetleges r.Ptk. 227.§ (2) bekezdése szerinti semmissége sem érintené a 2013. december 19-i egyezséggel történő szerződésmódosítás érvényességét, mert ez esetben az alperes olyan körülményre vonatkozó tévedését állítja az egyezés esetében, amely közöttük vitás volt.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy az alperes ugyan valóban a r.Ptk. 227.§ (2) bekezdésére, azaz lehetetlen szolgáltatásra is hivatkozott az eredeti készülék-beszerzési szerződés kapcsán, de annak ténybeli alapjaként ugyanazokat a műszaki indokokat jelölte meg, mint a megtámadási kifogása körében, vagyis azt hogy „a felperesi hálózat az ún. torlódási pontokon nem volt képes nagyobb számú eszköz kezelésére”.

A r.Ptk. 227.§ (2) bekezdésében nevesített lehetetlen szolgáltatás esete a teljesítést objektíve kizáró (fizikai vagy jogi) lehetetlenséget jelent. Az alperesi hivatkozás alapján azonban megállapítható, hogy a konkrét esetben az alperes nem ilyen objektív, a teljesítést fizikailag eleve lehetetlenné tevő okra, hanem a felperesi szolgáltatás hiányosságára (hibájára) hivatkozott. Ez pedig az egységes bírói gyakorlat szerint nem jelenti azt, hogy a készülék-beszerzési szerződés objektíve (fizikailag) lehetetlen szolgáltatásra irányult volna, hanem kizárólag a szerződés - az alperes által ugyanezen ténybeli alapon hivatkozott - megtámadására adhatott volna lehetőséget, vagy annak a bizonyítására hogy a teljesítés megghiúsulásért nem felelős. A kifejtettek alapján azonban ezekre az alperes a r.Ptk. 240.§ (4) bekezdése alapján alappal nem hivatkozhat.

A fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helytállóan mellőzte az alperesnek a műszaki szakértő kirendelésére vonatkozó indítványát, mert az azzal bizonyítani kívánt körülményeknek - tévedés, közös téves feltevés illetve lehetetlen szolgáltatás a készülék-beszerzési szerződést illetően - nem volt jelentősége a kifejtettek alapján a jogvita érdemi elbírálása során.

Az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen és kimerítően felsorolta a kötbér összegének mérséklésénél irányadó és figyelembe vehető releváns körülményeket. Azokat a mérlegelési körébe vonva, kellő súllyal és helytállóan értékelve mérsékelte a kikötött kötbér összegét az elsőfokú ítéletben meghatározott összegre. Annak felülbírálatára, és a kötbér összegének a további csökkentésére az ítéletábra nem látott alapot, figyelemmel arra is, hogy a fellebbezésben hivatkozott azon körülményt, hogy a felperest a készülék-beszerzési szerződés alapján kár nem érte, már az elsőfokú bíróság is a mérlegelési körébe vonta.

Mindezek alapján tehát az alperes marasztalására helytállóan került sor. A fellebbezésben előadottak az érdemben helyes elsőfokú ítélet megváltoztatására nem adnak alapot, ezért az ítéletábra az elsőfokú ítélet fellebbezett részét - az indokolás kiegészítésével és részbeni módosításával - a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárásban is pervesztes alperes a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján viselni köteles a másodfokú eljárásban felmerült saját perköltségét. A felperesnek a másodfokú eljárásban megtérítést igénylő igazolt költsége nem merült fel, ezért ebben a körben az ítéletábrának határoznia sem kellett.

Győr, 2018.január 10.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Bajnok István sk.
előadó bíró

Dr. Ferenczy Tamás sk.
bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: